

[Keluaran 279]

[9]

TERHAD – RESTRICTED

**Maklumat yang terkandung di dalam risalah ini tiada boleh
diberi dengan secara langsung atau tidak langsung kepada pihak
Akhbar atau sesiapa yang tidak berhak menerimanya**

PERINTAH MAJLIS ANGKATAN TENTERA

Bilangan 9 Tahun 1991

Pembahagian --- *Lihat Agihan*

KANDUANGAN

DASAR PEMBINAAN MENTAL DAN KEROHANIAN ISLAM DALAM
ANGKATAN TENTERA MALAYSIA

**DASAR
PEMBINAAN MENTAL DAN KEROHANIAN
DALAM ANGKATAN TENERA MALAYSIA**

PENDAHULUAN

1. Setiap warganegara Malaysia yang beragama Islam yang masuk berkhidmat dalam Perkhidmatan Tentera Malaysia hendaklah mentaati agama Islam dengan sepenuhnya dan menghayatinya dengan penuh kesedaran dan keinsafan.
2. Anggota Tentera Malaysia yang beragama Islam, selama sepanjang perkhidmatannya adalah diwajibkan menerima pendidikan khas bagi tujuan pembinaan mental dan spiritual Islam dengan bimbingan dan panduan-panduan tertentu yang akan dikeluarkan dari masa ke semasa.

TUJUAN

3. Perintah Majlis Angkatan Tentera (PMAT) ini membentangkan garis dasar dan kandungan program pendidikan bagi pembinaan mental dan kerohanian Islam khas untuk anggota Islam Angkatan Tentera Malaysia.

DASAR PEMBINAAN

4. Ada dua bentuk pembinaan yang dibentangkan dalam dasar ini sebagai tambahan sebagai dasar latihan jasmani yang sedia ada, bertujuan melahirkan perajurit yang memiliki ketahanan fizikal, mental dan spiritual. Bentuk pembinaan tersebut adalah seperti berikut :

- a. Ketahanan mental, melalui pengisian ilmu pengetahuan Islam yang mencakupi ilmu-ilmu fardu ain dan ilmu-ilmu fardu kafiyah.
- b. Ketahanan spiritual melalui latihan dan penghayatan amal Islam yang salih dan tepat.

KETAHANAN MENTAL

5. Setiap anggota Islam yang berkhidmat dalam perkhidmatan tentera Malaysia hendaklah boleh melaksanakan tuntutan fardu ain dan fardhu kifayah dengan betul dan sempurna.
6. Menyelewang dari ajaran agama adalah tidak diharuskan dalam Angkatan Tentera Malaysia, oleh itu selama seseorang itu berkhidmat dengan perkhidmatan tentera mereka wajibkan :

- a. Memiliki fikiran keislaman yang matang dan mantap serta bersih dari sebarang unsur-unsur negatif juga terpelihara dari terpengaruh dengan aliran-aliran pemikiran salah yang menyeleweng dari ajaran Islam yang sebenarnya.
- b. Menerima pendidikan-pendidikan asas keislaman yang merangkumi perkara-perkara berikut :
 - (1) Pendidikan asas fardu ain.
 - (2) Pendidikan asas fardu kifayah.
 - (3) Pendidikan jihad.
 - (4) Pendidikan kekeluargaan.
 - (5) Pendidikan akhlak.
 - (6) Pendidikan kepimpinan.
 - (7) Pendidikan Al Quran dan Sunnah.
 - (8) Pendidikan ibadah.
 - (9) Pendidikan Tamandun Islam.
 - (10) Tasawwur Islam.

7. Pusat-pusat Latihan, Formasi-formasi dan Pasukan-pasukan hendaklah diwajib menyediakan masa tidak kurang 800 jam setahun untuk membolehkan anggota-anggota di bawah perintah mereka mendapat pendidikan seperti di atas.

8. Pusat-pusat Latihan Pegawai Kadet dan Rekrut adalah wajib menyediakan masa latihan selama dua minggu khusus ditumpukan kepada pendidikan agama. Jangkamasa ini bolehlah dipecahkan sepanjang masa latihan.

KETAHANAN KEROHANIAN

9. Anggota-anggota tentera Malaysia yang beragama Islam, di sepanjang perkhidmatan mereka adalah wajib memiliki cirri-ciri berikut :

- a. Muslim.
- b. Muksin.
- c. Muhsen.

10. Bagi mencapai dan memiliki ciri-ciri tersebut anggota-anggota tentera sama ada Pegawai atau Lain-Lain Pangkat wajib menyertai latihan dan pendidikan kerohanian yang diarahkan oleh pihak atasan dari masa ke semasa.

KANDUNGAN PEMBINAAN KEROHANIAN

11. Beberapa kandungan latihan adalah merupakan asas kepada pembinaan spiritual ini, oleh itu semua anggota Islam diwajib mengamalkannya dengan bimbingan dari anggota-anggota Kor Agama Angkatan Tentera (KAGAT). Kandungan-kandungan tersebut ialah :

- a. Bacaan Al-Mu'thorat.
- b. Qiamullail.
- c. Halaqat zikir (majlis zikir).
- d. Tilawah Al-Quran.
- e. Solat-solat fardu/sunat berjamaah.

AL-MA'THURAT

12. Bacaan Al-Ma'thorat adalah menjadi asas kepada program pendidikan kerohanian ini. Oleh itu semua anggota adalah diwajibkan mengamalkan dengan bimbingan dari anggota KAGAT pasukan.

QIAMULLAIL

13. Qiamullail adalah satu amalan kebiasaan perajurit Islam silam, oleh itu amalan ini adalah program yang amat digalakkan kepada anggota-anggota tentera. Bagi maksud ini Pegawai-pegawai Memerintah/Pemerintah adalah dikehendaki mengawasi program ini berjalan mengikut kesesuaian.

14. Selain daripada majlis tahlil dan yasin yang diadakan pada malam Jumaat, pasukan hendaklah mengadakan Halaqat zikir Al-Ma'thorat tidak kurang sekali dalam seminggu.

PENGAWALAN

15. Mengamal amalan-amalan yang tidak mempunyai sandaran yang sah, dan yang terkeluar dari kebiasaan seperti yang telah disepakati oleh ulama' yang muktabar adalah tidak dibenarkan dalam Angkatan Tentera Malaysia. Oleh itu jika terdapat anggota-anggota tentera yang terlibat dengan amalan yang disahkan salah, ia boleh didakwa di bawah enakmen pentadbiran hukum syara' negeri di mana anggota tersebut bertugas.

Formasi-formasi dan pasukan-pasukan dikehendaki menyiarkan dalam Perintah Tetap Pasukan larangan mengamalkan amalan-amalan yang bertentangan dengan Syariah Islam di atas yang telah diputuskan oleh Majlis Agama Islam Negeri-Negeri berkaitan. Jika sabit kesalahannya ia dihukum di bawah enakmen pentadbiran hukum syarak negeri berkenaan atau di bawah AKTA ANGKATAN TENTERA 1972 kerana melanggar Perintah Tetap Pasukan.

Rujukan :

- a. MAT 292/91/K-126.
 - b. KP (S) 881/2/ (20).
-

Dengan Perintah Majlis Angkatan Tentera

XXXXXXXXXXXX

20 Mei 1991

Setiausaha

KEMBARAN "A"
PMAT BIL. 9 TAHUN 1991

**PERUNTUKAN MASA UNTUK PERLAKSANAAN DASAR
PEMBINAAN KEROHANIAN ISLAM**

1.	Aktiviti tetap malam Jumaat	1 jam x 52 minggu	=	52 jam
2.	Khutubah Jumaat	1 jam x 52 minggu	=	52 jam
3.	Khutubah Dua Hari Raya dan Takbir	2 jam x 2 hari	=	4 jam
4.	Ceramah hari kebesaran Islam	2 jam x 9 hari	=	18 jam
5.	Khatam Al Quran	2 jam x 1 hari	=	2 jam
6.	Sembahyang berjemaah	1 jam x 365 hari	=	365 jam
7.	Khemah ibadat	3 jam x 2 hari	=	6 jam
8.	Qiamullail	12 jam x 1 kali	=	12 jam
9.	Tarawaikh bulan Ramadan	1 jam x 30 kali	=	30 jam
10.	Tahlil Harijadi			
	a. Harijadi ATM	2 jam x 2 kali	=	4 jam
	b. Harijadi Pasukan			
11.	Kelas-kelas pengajian di surau/masjid Selepas Maghrib	3 jam x 52 minggu	=	156 jam
12.	Kelas pengajian tambahan (formal – diatur oleh pasukan)	2 jam x 52 minggu	=	104 jam
13.	Bacaan risalah-risalah agama	1 jam x 52 minggu	=	52 jam
		JUMLAH BESAR	=	857 jam

BORANG SOAL SELIDIK**KEBERKESANAN PELAKSANAAN DASAR PEMBINAAN MENTAL DAN KEROHANIAN ISLAM DI PASUKAN-PASUKAN TENTERA DARAT.**
SATU ANALISA**ARAHAN**

Kaji selidik ini adalah berhubung maklum balas mengenai keberkesanannya perlaksanaan dasar pembinaan mental dan kerohanian Islam di pasukan-pasukan Tentera Darat selaras dengan "Perintah Majlis Angkatan Tentera (PMAT) Siri 9:1991". Anda dimohon untuk memberi kerjasama menjawab soalan-soalan yang disenaraikan dengan jujur dan ikhlas bagi menjayakan keberkesanannya projek kajiselidik yang dijalankan. Segala maklumat yang diberikan akan dirahsiakan dari pihak-pihak yang tidak berkenaan kecuali bagi tujuan keperluan pengumpulan data untuk kepentingan perkhidmatan.

BAHAGIAN I – PENGETAHUAN ASAS AGAMA ISLAM

Di bawah ini adalah pernyataan berkaitan tahap pengetahuan asas agama yang anda miliki setelah menyertai Tentera Darat. Sila nyatakan tahap pengetahuan asas agama (fardu ain) anda dengan cara membuat bulatan pada nilai yang bersesuaian mengikut skala berikut:

5	=	Sangat Tahu (ST)
4	=	Tahu(T)
3	=	Sederhana (S)
2	=	Kurang Tahu (KT)
1	=	Tidak Tahu (TT)

1. BAB AIR

a.	Pembahagian Air	(TT)						(ST)
(1)	Air Mutlak	1	2	3	4	5		
(2)	Air Mutanajis	1	2	3	4	5		
(3)	Air Mustakmal	1	2	3	4	5		
(4)	Air Mussamas	1	2	3	4	5		

2. NAJIS

a.	Jenis-jenis najis	(TT)						(ST)
		1	2	3	4	5		

		(TT)			(ST)	
		1	2	3	4	5
b.	Cara menyucikannya					
3.	<u>HADAS BESAR/KECIL</u>					
a.	Rukun mandi wajib	1	2	3	4	5
b.	Sebab-sebab mandi hadas	1	2	3	4	5
c.	Perbezaan hadas besar dan hadas kecil	1	2	3	4	5
4.	<u>WUDUK</u>					
a.	Rukun wuduk	1	2	3	4	5
b.	Anggota wuduk	1	2	3	4	5
c.	Perkara-perkara yang membatalkan wudhu	1	2	3	4	5
5.	<u>BAB TAYAMMUM</u>					
a.	Syarat-syarat tayammum	1	2	3	4	5
b.	Perkara-perkara yang membatalkan tayammum	1	2	3	4	5
6.	<u>BAB HAID/NIFAS</u>					
a.	Jangkamasa haid dan nifas	1	2	3	4	5
b.	Perkara-perkara yang diharamkan bagi perempuan ada haid atau nifas	1	2	3	4	5
7.	<u>SOLAT</u>					
a.	Bacaan Surah Fatihah	1	2	3	4	5
b.	Membaca ayat-ayat Lazim	1	2	3	4	5
c.	Syarat-syarat wajib solat	1	2	3	4	5
d.	Syarat-syarat sah solat	1	2	3	4	5
e.	Rukun-rukun solat	1	2	3	4	5

		(TT)			(ST)
f.	Perkara-perkara yang membatalkan solat	1	2	3	4
g.	Jenis-jenis solat fardu dan sunat	1	2	3	4
h.	Mengucap dua kalimah syahadah	1	2	3	4
8.	<u>BAB PUASA</u>				
a.	Jenis-jenis puasa	1	2	3	4
b.	Syarat-syarat sah puasa	1	2	3	4
9.	<u>BAB HAJI/UMRAH</u>				
a.	Rukun Haji/Umrah	1	2	3	4
b.	Perkara-perkara yang Wajib bagi Haji/Umrah	1	2	3	4
c.	Perkara-perkara yang membatalkan Haji/Umrah	1	2	3	4
10.	<u>BAB TAUHID-RUKUN IMAN</u>				
a.	Percaya kepada Allah	1	2	3	4
b.	Percaya kepada Nabi-nabi dan Rasul-rasul	1	2	3	4
c.	Percaya kepada Kitab-kitab	1	2	3	4
d.	Percaya kepada Hari Kiamat	1	2	3	4
e.	Percaya kepada Syurga dan Neraka	1	2	3	4
f.	Percaya kepada Qadha dan Qadar	1	2	3	4
11.	<u>DOSA-DOSA BESAR/KECIL</u>				
a.	Adakah anda tahu jenis-jenis Dosa-dosa Besar ?				

(TT)				(ST)
1	2	3	4	5

b. Adakah anda tahu mengetahui cara-cara hendak bertaubat ?

(TT) (ST)
1 2 3 4 5

c. Adakah anda tahu jenis-jenis Dosa-dosa Kecil?

(TT) (ST)
1 2 3 4 5

d. Adakah anda tahu bagaimana hendak menghilangkan Dosa-dosa Kecil ?

(TT) (ST)
1 2 3 4 5

BAHAGIAN II - AKTIVITI –AKTIVITI AGAMA ANJURAN PASUKAN

Di bawah ini disenaraikan aktiviti-aktiviti agama anjuran di pasukan. Sila nyatakan dengan membuat bulatan pada skala yang diberikan seperti berikut:

5	=	Sangat Kerap (SK)
4	=	Kerap (K)
3	=	Kadang-Kadang (KK)
2	=	Jarang-Jarang (JJ)
1	=	Tidak Pernah Dilaksanakan (TP)

12. Kekerapan pasukan menganjurkan sekurang-kurangnya sekali solat wajib secara berjemaah tanpa gagal setiap hari sama ada di Surau/Masjid pasukan.

(TP) (SK)
1 2 3 4 5

13. Pasukan menganjurkan majlis tahlil yang diadakan di Masjid/Surau pasukan untuk perayaan/hari berikut

a. Hari Ulang Tahun Pasukan	(TP)	1	2	3	4	5	(SK)
b. Hari Ulang Tahun Tentera Darat	(TP)	1	2	3	4	5	(SK)
c. Setiap Malam Jumaat	(TP)	1	2	3	4	5	(SK)

14. Pasukan menganjurkan majlis Khatam Al Quran setiap tahun.

(TP) (SK)
1 2 3 4 5

15. Sempena menyambut hari-hari kebesaran Islam setiap tahun, pasukan menganjur aktiviti-aktiviti seperti berikut :

			(TP)				(SK)
a.	Maal Hijrah	:	1	2	3	4	5
b.	Maulidulrasul	:	1	2	3	4	5
c.	Nisfu Sya'ban	:	1	2	3	4	5
d.	Hari Raya Puasa	:	1	2	3	4	5
e.	Nuzul Al-Quran	:	1	2	3	4	5
f.	Isra' Mikraj	:	1	2	3	4	5
g.	Hari Raya Korban	:	1	2	3	4	5

16. Program Khemaah Ibadat dianjurkan oleh pasukan setiap tahun:

	(TP)				(SK)
	1	2	3	4	5

17. Program-program Qiamulail anjuran pasukan setiap tahun:

	(TP)				(SK)
	1	2	3	4	5

18. Solat sunat Tarawikh di Masjid/Surau di sepanjang bulan Ramadhan setiap tahun:

	(TP)				(SK)
	1	2	3	4	5

19. Majlis kuliah-kuliah agama selepas solat Maghrib di Masjid/Surau anjuran pasukan sekurang-kurangnya sekali dalam seminggu.

	(TP)				(SK)
	1	2	3	4	5

20. Kelas-kelas agama yang dianjurkan di pasukan sekali dalam seminggu.

	(TP)				(SK)
	1	2	3	4	5

21. Aktiviti membaca buku-buku atau risalah-risalah agama Islam sekurang-kurangnya selama satu jam pada setiap minggu yang dianjurkan oleh pasukan:

	(TP)				(SK)
	1	2	3	4	5

BAHAGIAN III - KEBERKESANAN PERANAN ANGGOTA KAGAT

Bahagian ini mengandungi pernyataan berkaitan penilaian anda terhadap peranan anggota KAGAT di pasukan anda. Sila nyatakan penilaian anda dengan cara membulatkan nilai yang bersesuaian mengikut skala berikut :

5	=	Sangat Baik (SB)
4	=	Baik (B)
3	=	Sederhana (S)
2	=	Kurang Memuaskan (KM)
1	=	Tidak Memuaskan (TM)

22. Penilaian anda terhadap keberkesanannya peranan anggota KAGAT di pasukan anda:

		(TM)				(SB)
a.	Sebagai guru agama	1	2	3	4	5
b.	Sebagai penyampai ilmu/pendakwah	1	2	3	4	5
c.	Sebagai pembimbing /pendorong meningkatkan prestasi anda	1	2	3	4	5
d.	Menerapkan nilai-nilai baik/murni di pasukan	1	2	3	4	5

23. Secara keseluruhan sejauh mana keberkesanannya anggota KAGAT membimbangkan anda dalam aktiviti-aktiviti berikut :

		(TM)				(SB)
a.	Bacaan Al-Mathurat	1	2	3	4	5
b.	Majlis Qiamullail	1	2	3	4	5
c.	Halaqat Zikir (majlis zikir)	1	2	3	4	5
d.	Tilawah Al-Quran	1	2	3	4	5
e.	Solat-solat Fardhu/Sunat Berjamah	1	2	3	4	5

BAHAGIAN IV - PROFILE RESPONDEN

Bahagian ini mengandungi pernyataan berkaitan butiran peribadi anda. Sila bulatkan pada nombor/angka yang berkaitan bagi setiap soalan yang diberikan seperti berikut :

- 24.. Jantina anda : 1 – Lelaki 2 – Perempuan
25. Umur sekarang :
1 = 18 hingga 22
2 = 23 hingga 30
3 = 31 hingga 40
4 = 41 hingga 50
26. Anda adalah seorang:
1 = Pegawai
2 = PTT Kanan
3 = PTT Rendah
4 = Pbt atau setaraf(Perajurit)
27. Lama berkhidmat
1 = 0 - 10 Tahun
2 = 11 - 15 Tahun
3 = 16 - 21 Tahun
4 = 22 - 30 Tahun
28. Tahap pendidikan agama :
1 = Tiada Langsung
2 = Tidak Formal/Di rumah
3 = Sekolah Agama Rendah
4 = Sekolah Agama Menengah
5 = Diploma/Ijazah Pendidikan Islam

29. Taraf perkahwinan

: 1 = Bujang

2 = Berkahwin

3 = Duda/Janda

Jadual 1 - Jenis Soalan Kajiselidik

Bahagian Soalan	Jumlah Soalan	Pembolehubah-pembolehubah
Bahagian I	11	Soalan berkisar kepada tahap pengetahuan asas agama Islam (fardu ain) setelah menyertai tentera. Pengetahuan asas yang dikemukakan adalah meliputi bab air, bab najis, hadas besar/kecil, wuduk, tayamum, haid/nifas, solat, puasa, haji/umrah dan tauhid-rukun iman. Bahagian ini bertujuan bagi menentukan tahap peningkatan pengetahuan dan pengamalan setelah menyertai tentera dengan aktiviti-aktiviti yang telah ditetapkan. Keputusan ini dapat digunakan untuk merumuskan tahap pengetahuan agama di kalangan anggota Tentera Darat dan menilai keberkesanan latihan pembinaan mental dan kerohanian Islam di dalam Tentera Darat yang telah diperkenalkan dan perlu dipatuhi.
Bahagian II	10	Soalan berkisar kepada pelaksanaan aktiviti agama yang dianjurkan oleh pasukan. Keputusan yang diperolehi akan dapat digunakan bagi melihat perlaksanaan aktiviti-aktiviti agama Islam yang dianjurkan oleh pasukan. Tahap kekerapan pelaksanaan yang tinggi dapat menggambarkan keberkesanan perlaksanaan dasar pembinaan mental dan kerohanian Islam di dalam Tentera Darat.
Bahagian III	2	Soalan berkisar kepada keberkesanan peranan anggota KAGAT di pasukan. Keberkesanan ini adalah dilihat dari kacamata responden yang terlibat secara langsung dengan anggota KAGAT di pasukan. Anggota KAGAT perlu mempamirkan diri mereka sebagai guru agama, pendakwah dan juga sebagai anggota tentera yang melaksanakan latihan pembinaan mental dan kerohanian Islam di dalam Tentera Darat.
Bahagian V	6	Soalan merangkumi aspek profile responden yang perlu untuk tujuan 'cross tabulation' bagi mendapatkan keputusan kajian memuaskan.